

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Naročnina se plačuje vnaprej in stane letno Din 84.—, polletno Din 42.—, mesečno Din 7.—. Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica št. 23, telefon št. 2552. Poštni predal 169. Čekovni račun št. 15.420.

Leto III.

Ljubljana, 12. junija 1931.

Štev. 24.

Dvoje trgovskih zborovanj v Ljubljani.

Pretečeno soboto in nedeljo beleži slovensko trgovstvo dvoje važnih zborovanj. V soboto (6. t. m.) dopoldne se je vršila v Zbornici TOI plenarna seja zastopstva domače trgovine, obrti in industrije; v nedeljo pa je v »Trgovskem domu« zborovalo celokupno slovensko trgovstvo na občnem zboru Zveze trgovskih gremijev.

Plenarna seja Zbornice TOI.

Po otvoritvi seje je g. predsednik Jelačin omenil kot najvažnejši gospodarski dogodek zadnjega časa najetje stabilizacijskega posojila in proglasitev zakona o stabilizaciji dinarja. Zaupanje v našo valuto, ki je sicer bila že skozi zadnjih šest let vedno trdna, bo v inozemstvu porastlo, vsled česar bo oživela naša zunanja trgovina.

Gospodarski položaj je letos za trgovca slab, kar je posledica oslabilve kupne moči prebivalstva v podeželskih in industrijskih krajih. Redukcije v naši industriji so še vedno na dnevnem redu in je morala celo tekstilna industrija omejiti obratovanje. Težke čase preživljajo premogovniki, najbolj občutno pa je prizadeta lesna trgovina. Tudi vinogradniški in hmeljarski okraji trpijo vsled nizkih cen in težke prodaje.

Nesigurnost in nerentabilnost je kvarno vplivala tudi na podjetnost in so začele naraščati hranilne vloge, kar je nezdrav pojav, ker to stanje ne izhaja iz blagostanja, marveč je denar odtegnjen prometu vsled pomanjkanja podjetnosti.

Kot najuspešnejši izhod iz tega stanja smatra povečanje javnih del, vsaj najpotrebnejših, kakor: zgradba drugega tira Zidani most - Zagreb, zgradba proge Kočevje-Sušak in drugih potrebnih prometnih občil. Za izboljšanje naših cest naj bi se najelo dolgoročno posojilo pri domačih zavodih po nizki obrestni meri. Z ozirom na slabo gospodarsko stanje je potrebno znižanje davčnih dajatev za ceste pri odmeri kuluka in pri davku za prekomerno uporabo cest. Potrebna je tudi ureditev financiranja cestnih zgradb.

Glede prometnega davka, kjer so mnoge tarife izpadle drugače kot je Zbornica želela, bo treba še mnogo revizij predno se te preuredijo tako, da bodo odgovarjale dejanskemu položaju in potrebam trgovine.

Zbornica je bila zadnje čase mnogo zaposlena s sodelovanjem pri socialni zakonodaji ter se zlasti borila proti povišanju že itak visokih zavarovalnih dajatev.

G. predsednik je omenil tudi važna trgovinska pogajanja z Avstrijo, Nemčijo in Italijo, s katerimi državami smo v najtesnejših trgovinskih stikih. Kot najvažnejši dogodek je beležiti sklenjeno trgovinsko pogodbo s Čehoslovaško. Glede nameravane carinske unije med Avstrijo in Nemčijo odobrava energično stališče naše vlade, ker bi bili ravno naši kraji pri izvedbi tega projekta najtežje prizadeti.

Glede skupnih gospodarskih zbornic izjavlja, da obstoji med trgovino, obrtjo in industrijo tako močna povezanost in-

teresov, da je obstanek in uspeh enega odvisen od uspeha drugega. Obsoja gono nekaterih ljudi, ki so iz različnih razlogov, največ pa vsled nepoznanja zborničnega ustroja in delovanja, pričeli begati obrtništvo s propagando za ločene zbornice, dasiravno proti sistemu skupnih zbornic ne morejo navesti nikakih stvarnih razlogov.

Za izčrpana in utemeljena izvajanja g. predsednika se je seja zahvalila z burnim, pritrjujočim odobravanjem.

Po odobritvi računskega zaključka za pretečeno leto so sledila podrobnejša poročila, združena z debato glede tekočih, v predsednikovem govoru omenjenih zadev.

V nadaljni debati je za trgovca najzanimivejši referat zborničnega tajnika dr. Plessa, ki je v daljšem poročilu nastopil proti tako razpašenemu krošnjarstvu, kot največjem škodljivcu naše male trgovine. Že samo davčna obremenitev malega trgovca je pri istem prometu dvaindvajsetkrat večja kot pri krošnjarju. Poleg tega pa je nad krošnjarstvom uvedena nezadostna kontrola. Zlasti se krši prepoved nedeljskega krošnjarjenja in krošnjarstva brez obrtnega dovoljenja. Lansko leto je bilo vidiranih pri srezkih načelstvih veliko število krošnjarskih knjižic, nič manjše pa ni število onih, ki krošnjarijo brez knjižic. Zbornica bo morala krošnjarstvu posvetiti mnogo pozornosti in skrbeli za to, da bodo z njenim sodelovanjem določbe zakona upoštevale vse koristi malega trgovca kot visokoobremenjenega davkoplačevalca.

Nič manj škodljivo ni detajlno potovanje in zbiranje naročil po hišah, tudi nič manj razpašeno ni in se še od dneva do dneva širi. Glavno škodo ima pri tem zopet mali trgovci, da ne upoštevamo škode odjemalcev samih, ki so pri takih kupčijah neredko opeharjeni. Splošno pritrjevanje je potrdilo pravilnost izvajanj dr. Plessa.

Sledilo je poročilo tajnika g. Mohoriča o naših trgovinskih pogodbah in poročilo dr. Pretnarja glede šušmarstva v obrtnem poslovanju ter poročilo g. Ogrina glede poslovanja Zavoda za pospeševanje obrti.

Pri samostojnih predlogih je najvažnejši oni g. podpredsednika Brudermana, s katerim zahteva, naj se zviša najnižja kvota za prisilne poravnave izven konkurza od 40% na 75%, ker vsled množičih se poravnav trpi celokupno gospodarstvo, največ pa dober glas naše trgovine.

Sledili so še sledeči zaključni predlogi: 1. za prepoved rubitve strojev obrtnikom za neplačane davščine (g. Rebek), 2. za elektrifikacijo Posavja (g. Kralj), 3. za omiljenje davčne izterjevalne prakse (g. Flor) in 4. za odpravo trošarinskih registrov ter omilitve trošarinskih predpisov pri vinski trgovini (g. Andr. Oset).

Občni zbor Zveze trgovskih gremijev.

Nič manj važen dogodek je bilo nedeljsko zborovanje Zveze gremijev v dvorani »Trgovskega doma« ob udeležbi 62 delegatov. Zborovanju je predsedoval g. Josip I. Kavčič, ki je uvodoma pozdravil zborovalce ter še posebej došle goste, zlasti predsednika Zbornice TOI g. Ivana Jelačina, zastopnika banke uprave dr. Senekoviča ter znane delavce na gospodarskem polju gg. dr. Windischerja, Mohoriča, dr. Plessa in Zagarja.

Poročilo predsednika g. Kavčiča se povsem krije z objavljenim poročilom g. predsednika Zbornice TOI. Posebno je poudaril potrebo čimprejšnje zgraditve proge Sušak-Kočevje. Tudi glede množičih se slučajev prisilnih poravnav je zborovanje osvojilo mnenje, da je treba najnižji poravnalni ponudek zvišati na 75%. Glede akcije nekaterih obrtnikov za ločene zbornice je naglasil, da za slovenske trgovce to vprašanje ni aktualno, kajti trgovstvo vztraja odločno na stališču skupnih zbornic.

Težkega gospodarskega stanja so krije v veliki meri tudi prenapete davčne dajatve, ki so se zvišale in še neprestano rastejo, dasiravno promet in z njim tudi zaslužek neprestano pada. Posebno občutne so samoupravne davščine, ki so najvišje v celi državi, dasiravno položaj Dravske banovine ni daleko najboljši. Dočim znašajo v drugih banovinah samoupravne doklade 53 do 59 Din na osebo, pride pri nas ta zne-

sek na trojno višino ter znaša 164 Din. Vsled previsoke davčne bremenitve peša tudi podjetnost in se seli v nižje obdavnene dele države. Graja tudi dejstvo, da javna uprava pričinja vršiti podjetniške in trgovinske posle ter s tem poostruje že itak težki položaj. Za svoja izvajanja je preds. g. Kavčič žel burno pritrjevanje.

Po daljši debati o gospodarski krizi in po odobritvi Zvezinega proračuna, ki izkazuje 169.800 Din izdatkov, je bila soglasno sprejeta resolucija, s katero se naproša vlada, naj se zniža osnovna

pridobnina za najmanj 2% in da se na dohodke do 12.000 Din ne pobira dopolnilni davek ter da se obrati z dohodki manjšimi od 50.000 Din oprostijo vlaganja prijav. Obširno poudarja resolucija potrebo zgradbe novih prog, zlasti Kočevje-Sušak.

Zborovanje je poslalo vdanostno brzojavko kralju in pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku ter trgovinskemu ministru.

S sklepom, da se prihodnji občni zbor vrši v Laškem, je bilo zborovanje zaključeno.

Prepoved kupčij »na zeleno«.

Cena kmetijskih pridelkov, zlasti žita, je pri nas sicer trenutno nad svetovno pariteto. Te visoke cene pa, da poudarimo opetovano, niso kmetu, niti trgovcu in še najmanj konsumentu v korist, pač pa tistim oderuhom, ki so že davno žito po nizkih cenah nakupili in sedaj, ko je izvozna kampanja minila ter se žito rabi izključno le za domače potrebe, brezobzirno izkoriščajo in izzemajo že itak revno večino konsumentov. Dobička so deležni v obilni meri tudi tisti velemlini, ki so kakor običajno krili svoje žitne potrebe v zgodnji jeseni.

Drugo zlo, ki je doslej trlo zlasti kmeta v južni in vzhodni polovici države, je bilo zelenjaštvo. Ta način kupčije s poljskimi pridelki obstoji v tem, da kupec kupi od kmeta pridelek, zlasti: žito, koruzo, sadje, hmelj in druge poljske pridelke že spomladi ali v zgodnjem poletju, ko je vse še zeleno. Tudi v živinoreji se je močno razpasla ta kupčija. Pridelovalec se zaveže prodati ves svoj pridelek kupecu-zelenjašu, seveda po najnižjih cenah, ki dosežajo največkrat komaj polovico prave vrednosti prodanega pridelka. Tako prodajajo, oziroma so prodajali zlasti najrevnejši, ki so potrebovali denar, pa niso imeli kredita, ker jim pri kupčijah »na zeleno« izplača kupec kupnino že ob sklepu kupčije.

Dasiravno hočejo zelenjaši ta način kupčije predočiti kot nekaj terminski sklep, kakor je v navadi na borzah, se zelenjaštvo s terminskimi kupčijami ne

more istovetiti. Terminske kupčije so sicer izrazita špekulacija na cene. Pri tem pa skoraj nikoli (morda tudi v izjemnih slučajih ne) ne trpi producent in največkrat sploh ne pride do prodaje blaga, temveč obračunajo borzijanci med seboj samo razliko v ceni. Terminske kupčije so tedaj nekaka igra, pri kateri eden od udeleženih dobiva, drugi pa izgublja.

Zelenjaštvo pa je privilegij oderuhov, izkoriščajočih pomladansko in zgodnje-poletno denarno zadrego malih pridelovalcev. Škoda, ki jo utrpijo pri teh kupčijah letno mali ljudje, gre v visoke stotine milijonov, kar je vzrok povečanja splošne krize in istočasno zmanjševanja njih kupne moči na težko škodo solidne trgovine.

Vlada je končno energično posegla v te kvarne prilike ter z ravnokar izdanim zakonom onemogočila prodaje »na zeleno«. Vsak poljedelec, ki je kaj prodal »na zeleno«, je upravičen kupčijo razdreti s tem, da to javi srezkemu sodišču (načelnstvu ali izpostavi), vrne kupecu prejetjo naplačilo z 10% obrestmi od dneva, ko je to plačilo prejel, pa do dneva, ko ga je na sodišču založil.

Prodajalca po tem zakonu ne veže tudi nikaka druga klavzula o škodi, ki jo utrpi vsled tega kupec, in je celotna njegova dolžnost omejena izključno samo na povračilo prejetega zneska z 10% obrestmi. Tudi vsi drugi pridržki v takih pogodbah so neveljavni. Če kmetovalec trenutno nima toliko goto-

vine, da bi položil naplačilo pri sodišču, ga to pozove, naj ga položi v določenem roku.

V mnogih slučajih se je ta način kupčije zanesel že tudi k nam, zlasti pri živini, sadju in pri hmelju, pa tudi pri nekaterih drugih poljskih pridelkih, ter bo novi zakon ugodno vplival tudi pri nas.

Opozoriti pa moramo, da se prodaja **zrelega** ali popolnoma dozorevajočega sadja **pred trgatvijo** ne smatra za zele-
njaštvo.

Stotine milijonov bo prihranil ta zakon malim ljudem, vsled česar ga mo-

ramo posebej odobravati. Pogrešamo pa še vedno izdajo strogega zakona — in tudi striktnega izvajanja! — proti tistim špekulantom, ki združeni v kartelih ali sličnih sindikatih, kopičijo produkte splošnega konsuma in jih v ugodnem slučaju vržejo na trg po prenapetih cenah. Že samo začasna ukinitve carinske zaščite za tako blago bi zadoščala, prihranila našemu gospodarstvu ponovno težke milijone, škodovala ne bi niti državnim financam, pač pa bi zaslužno in utemeljeno okrnila oderuški zaslužek peščice brezvestnih špekulantov.

Uprava trgovine.

(Nadaljevanje.)

Sestete vsote sedmega stolpca izkazujejo skupno vrednost blagovnih zalog na zaključni dan.

Sestava letnega računa.

Ko smo zaključili vse knjige in račune ter napravili popis blagovnih zalog in izvlečke iz posameznih glavnih računov ter ugotovili, da se končno stanje izvlečkov ujema s stanjem, ki smo ga izračunali na podlagi podatkov zadnje (ali otvoritvene) bilance s priračunanjem in odračunanjem skupnih prometnih podatkov za celo poslovno dobo (seznam v P. N. ali zaključne vsote v journalu), preidemo k ustavi letnega računa.

Navodila za zaključevanje računov in knjig, kakor tudi za sestavo potrebnih izvlečkov, so ista kot pri splošnem trgovskem knjigovodstvu. V kolikor se razlikujejo od teh, so opisana pri obravnavanju posameznih posebnih računov za lesno knjigovodstvo.

Letni račun, sestavljen na bazi teh pomočkov, ki smo jih zaključili v predbilančnem postopanju, sestoji prav tako iz treh sestavnih delov:

- a) račun prometa,
- b) račun zgube in dobička in
- c) premoženjski račun ali bilanca.

Račun prometa .

Kakor pri običajnem trgovskem knjigovodstvu (glej str. 467 in 482

lanskega letnika!) sestoji tudi pri lesni trgovini račun prometa iz treh stolpcev.

V prvi stolpec (predmet) vpisujemo označbo računa. Drugi (denarni stolpec) izkazuje prejemke (debet) in zadnji izdatke (kredit).

Podatke za sestavo prometnega računa otvori med prejemki začetno stanje blagajne.

Ostale podatke za sestavo računa prometa dobimo — kakor pri običajnem trgovskem knjigovodstvu — v glavni knjigi na ta način, da gremo v njej od računa do računa ter vpišemo med **prejemke** tisto vsoto medletnega prometa, ki jo dobimo po odbitku začetnega ali zaključnega salda (ali tudi obeh, če se nahajata v enem in istem stolpcu) v zadnjem - kreditnem — stolpcu glavne knjige.

Prav tako ne smemo upoštevati bilančnih postavk, t. j. izkazanega kosmatega dobička ali izgube in raznih odpisov vrednosti, kakor tudi ne eventualnih pripisov, ki smo jih izvršili v predbilančnem postopanju, ker teh prometnih podatkov nismo knjižili regularno v prima-noto ali v journal, temveč smo jih zabeležili že po zaključku kot predbilančne postavke. Te vsote izkažemo v računu zgube in dobička ter jih seveda upoštevamo tudi pri sestavi bilance.

Med **izdatke** letnega prometnega računa pa vpišemo skupno vsoto posameznih računov v glavni knjigi iz debetnega stolpca, seveda čisto, po odbitku v istem stolpcu se nahajajo-
 čih saldov in predbilančnih vpisov.

Izjemo tvori samo račun blagajne v glavni knjigi, odkoder ne prenašamo v prometni račun prometnih vsot, marveč vpišemo kot prvo postavko med prejemke začetno blagajniško stanje, kakor je izkazano v gl. knjigi v prvi vrsti debetnega stolpca, zaključimo pa prometni račun z vpisom sklepnega blagajniškega stanja, kot zadnje postavke v kreditnem stolpcu gl. knjige.

Če smo vodili prima-noto združeno z blagajniško knjigo, morajo skupne vsote prejemkov in izdatkov soglašati z vsotami, ki jih izkazuje račun blagajne v glavni knjigi.

V vsakem slučaju, tudi ob ločenem vodstvu blagajniške knjige in prima-note za izvenblagajniške posle pa morata biti skupni vsoti prejemkov in izdatkov v prometnem računu po vpisu začetnega in zaključnega salda popolnoma enaki.

Prometni račun sestavljajo tedaj sledeče postavke:

1. račun blagajne (začetni blagajniški saldo) med prejemki.

2. Račun dobaviteljev (upnikov): debetni prometni podatek iz glavne knjige med izdatki in kreditni med prejemki.

3. račun dolžnikov (odjemalcev), za katere velja isto navodilo kot pri računu upnikov.

4. račun blaga: isti podatki iz glavne knjige. Zalog, ki se nahajajo pri pasameznih produkcijskih odsekih, tu ne upoštevamo, ker jih tudi v glavni knjigi ne vodimo kot takih, marveč jih izkazujemo pri računu produkcije.

5. račun produkcije, sestavljen po istih principih na podlagi izvlečkov prometnih podatkov iz glavne knjige. Paziti, da se pri tem ne upošteva tudi izkazani kosmati dobiček ali izguba.

6. račun blagovnih stroškov.

7. račun režije, ki izkazuje vse izdatke in prejemke med letom.

8. račun denarnih zavodov in poštne hranilnice. Isti postopek kot pri računu upnikov.

9. račun nepremičnin, ki izkazuje, koliko smo med letom izdali za nove nakupe, oziroma prejeli za odprodane nepremičnine. Odpisi na vrednosti tu ne prihajajo v poštev.

10. račun premičnega inventarja, za katerega velja isto navodilo.

(Dalje sledi.)

Naša zunanja trgovina.

Podatki naše zunanje trgovine v aprilu izkazujejo 302.224 ton **izvoza** v skupni vrednosti 429.5 milijona dinarjev in 95.649 ton **uvoza** v vrednosti 461.6 milijona dinarjev ter je mesec zaključen zopet pasivno z vrednostjo 32.1 milijona dinarjev.

V primerjavi z lanskim aprilom, ko je znašala vrednost izvoza 615.8, uvoza pa 624.5 milijona dinarjev, izkazuje tako izvoz kakor uvoz znatno nazadovanje.

Glavni predmeti našega **izvoza** v aprilu z vrednostjo v milijonih dinarjev (v oklepaju dodajamo podatke za lanski april) so bili sledeči: pšenica 5.7 (38.9), koruza 37.2 (74), fižol 2.9 (2.7), vino 4.8 (1.9), konoplja 8.5 (7.7); go-

veja živina 22.8 (23.2), prašiči 17.8 (17.2), konji 6.1 (6.8), drobnica 2.6 (1.2), meso in mesni izdelki 9.4 (8.9); perutnina 7.1 (6.7), jajca 73.9 (77.5); drva 3.1 (2.7), gradbeni les 64.5 (124), železniški pragovi 12.3 (19.7), lesni izdelki 3.1 (6.4), lesni ekstrakti 4.5 (7.2); soda amonijakova 2.2 (1.8), kaustična 3.2 (1.4); cement 14.6 (11), baker 38.6 (42), svinec 3.4 (3.9), ostale rudnine 23.3 (22).

Pri poljskih pridelkih je znatno nazadoval izvoz pšenice in koruze, ker smo letos izvozno kampanjo prej zaključili kot lani, poleg tega pa so tudi naše cene visoko nad svetovno pariteto. Nekoliko je narastel izvoz vina. Živina je enaka lanskemu izvozu, oziroma, če

upoštevamo nižje cene, je bil izvoz letos celo boljši kot lani. Tudi perutnina in jajca so se obdržali na lanski višini, zlasti če upoštevamo letošnje nižje cene. Težko nazadovanje izkazuje zopet izvoz gradbenega lesa, ki je v primerjavi z lanskim aprilom nazadoval za polovico. Izvoz rudnin je bil sicer po vrednosti nekaj manjši, po količini pa precej večji kot lanskega aprila.

Glavni predmeti aprilovega uvoza pa izkazujejo sledeče podatke: bombaž in bombažni izdelki 72·7 (112·1), volna in volneni izdelki 27·1 (44·9), svila 15·1 (19·3); železni izdelki 47·6 (33·3), stroji in aparati 20·2 (42·6), prevozna sredstva 58·9 (26·9), elektrotehnični predmeti 13·1 (15·5); sirova koža 16·2, usnje 2·2, obuvalo 2·2 milijona dinarjev.

Kakor vedno, zavzema tudi letos uvoz tekstilij prvo mesto, vendar se je v primerjavi z lanskim letom uvoz po vrednosti skrčil, kar je deloma posledica nižjih cen, deloma uspeh napredka naše tekstilne industrije, v glavnem pa tiči vzrok zmanjšane uvoza tekstilij v težki gospodarski situaciji, ki sili k zmanjšanju potrošnje. Povečal se je

močno uvoz prevoznih sredstev, kar je ugodno z ozirom na razvoj prometa.

Pregled letošnje zunanje trgovine kaže sledeče gibanje (z vrednostjo v milijonih dinarjev):

	izvoz	uvoz	pasivnost
januar	384·1	410·3	26·2
februar	333·0	388·3	55·3
marec	441·9	543·2	101·3
april	429·5	461·6	32·1
skupaj	1.588·6	1.803·4	214·8

Trgovinska bilanca za prve štiri mesece tekočega leta je tedaj zaključena pasivno z 214·8 milijona dinarjev.

Primerjava obsega naše zunanje trgovine v prvih štirih mesecih z isto dobo zadnjih let kaže sledeče vrednosti v milijonih dinarjev:

leta	izvoz	uvoz	pasivnost
1931	1588·6	1803·4	214·8
1930	2311·8	2364·0	53·8
1929	1925·2	2362·9	437·7
1928	1801·0	2564·3	763·3

Če upoštevamo zunanjo in notranjo gospodarsko krizo, smemo smatrati navzlic nazadovanju uspeh naše zunanje trgovine za povprečno zadovoljiv.

Gospodarske beležke.

Kreditni zavod v Ljubljani prešel v domače roke.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani, katerega večino delnic je sicer imel dunajski »Kreditanstalt«, je bil navzlic majoriteti omenjenega dunajskega zavoda popolnoma samostojno podjetje in ni nanj polom tega napravil nobenega učinka.

Pretečeno soboto pa je skupina jugoslovanskih denarnih zavodov s Hranilnico Dravske banovine na čelu odkupila ta večinski paket delnic, vsled česar je prišlo to važno podjetje, ki ima tudi več industrijskih obratov (pivovarna »Unión«, tvornica dušika v Rušah in dr.) v svojih rokah, v domačo posest.

Delnice so se odkupile po 200 Din, dočim znaša nominalna vrednost 100 Din, borzna notacija pa 170 Din. Cena pa navzlic temu ni visoka, ker je realna vrednost delnic še znatno višja..

Občni zbor Društva industrijecev in veletrgovceev.

V ponedeljek se je v veliki dvorani »Trgovskega doma« vršil redni občni zbor Društva industrijecev in veletrgovceev, ki je po odobritvi letnega poročila zavzel stališče proti množičim se poravnavam in izrazil željo po ukinitvi poravnalnega zakona ali vsaj po zvišanju sedanjega, na 40% določenega najnižjega poravnalnega ponudka na 80%.

V novi odbor so bili izvoljeni sledeči funkcionarji: predsednik Ivan Samec, podpredsednik Stane Vidmar; odborniki: Drago Gorup, Ivan Jeras, Edvard Praprotnik, Jernej Jelenič, Oskar Schmidt, Jos. Lubič; nadzorstvo: Franc Urbanc, Avgust Volk, Jurij Verovšek.

Novi gradbeni zakon.

Kralj je dne 8. t. m. podpisal v Zagrebu nov enotni gradbeni zakon za celo državo.

Občni zbor trgovskega društva »Merkur«

se je vršil dne 9. t. m. zvečer pod vodstvom predsednika dr. Windischerja. — Podrobnejše poročilo o tem prinesemo vsled pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Iz Zbornice TOI.

Na lastno prošnjo je bil upokojen dosedanji dolgoletni in zaslužni generalni tajnik Zbornice g. dr. Fran Windischer ter imenovan na njegovo mesto g. Ivan Mohorič.

Državni dohodki.

Ravnokar objavljeno poročilo Narodne banke o državnih financah v letošnjem prvem četrtletju izkazuje sledeče dohodke (v milijonih dinarjev), katerim dodajamo podatke za prvo četrtletje lanskega leta:

	1930	1931
neposredni davki	2.392·5	2.072·8
posredni davki, takse	3.693·2	3.541·3
monopoli	2.374·0	2.327·5
državna podjetja	4.898·7	4.370·0
razni dohodki	90·8	85·0
skupaj	13.449·3	12.396·5

V zvezi s splošno krizo so ti dohodki letos manjši, vendar pa še vedno višji kot so bili predlansko leto. Najobčutnejše je nazadovanje pri plačanih neposrednih davščinah. Tudi dohodki iz državnih podjetij so se močno skrčili, kar je istofako posledica krize in z njo vezanega omejenega obratovanja, na drugi strani pa so se seveda skrčili tudi izdatki za državna podjetja.

Zveza trgovskih društev.

Te dni se je vršila v Beogradu v prostorih tamošnje Trgovske zbornice pripravljala konferenca za ustanovitev Zveze trgovskih društev, katere člani naj bi postala vsa trgovska društva v državi.

Jugoslovansko-nemška trgovska zbornica.

Na željo nemških trgovcev in industrijcev se je pričelo razpravljati o ustanovitvi jugoslovansko-nemške trgovske zbornice s sedežema v Beogradu in Berlinu, ki naj bi pospeševala trgovinske vezi med obema državama.

Naša pogajanja z Avstrijo.

V ponedeljek so se pričela nadaljevati na Dunaju pogajanja za sklep nove trgovinske pogodbe z Avstrijo. Del pogodbe je bil pred prekinitvijo že sestavljen v Beogradu in se nanaša povsebinski na naše olajšave za avstrijsko uvozno blago v našo državo. Za naš uvoz v Avstrijo se nam baje ponujajo iste ugodnosti kot Madžarski, kar pa ne odgovarja povsem našim potrebam. Ker poteče stara pogodba z Avstrijo koncem junija, je dana možnost, da se z zavlačevanjem sklepa obe državi izpostavi nevarnosti brezpogodbenege stanja, ker nove razmere niso posebno prikladne za podaljšanje starega dogovora, poleg tega pa bi bilo podaljšanje vsled novih pogodb z drugimi državami tudi težko izvedljivo za obe stranki.

Trošarina na avtomobilsko pnevmatiko.

Na razna vprašanja glede nove banovinske trošarine na avtomobilsko pnevmatiko sporočamo, da imajo lastniki plačati do 30. t. m. od motornih koles 100 Din, od osebnih avtomobilov 500 Din, za tovorne avtomobile in avtobuse s štirimi kolesi po 2000 Din, za priklopne vozove (na dveh kolesih) pa po 1000 Din za proračunsko leto 1931/32. Sicer znaša banovinska trošarina za pnevmatiko 25 Din od kilograma.

Nelojalna konkurencija.

Izvršilni odbor sarajevske Zbornice TOI se bavi z zanimivim slučajem neloyalne konkurence. Neka tamošnja tvrdka se je namreč pečala s tem, da je nakupovala vsepovsod mase propadlih trgovcev ter jih metala na trg v prikriti obliki razprodaj po nenavadno nizkih cenah.

The logo for Schmoll Pasta features the brand name in a stylized, cursive font. 'Schmoll' is written in a large, flowing script, with 'Pasta' underneath it in a similar but slightly more condensed style. The letters are dark and set against a light background.

je pri nas in v inozemstvu najbolj priljubljena

krema za čevlje

Javne licitacije.

Ker na licitacijah za dobave državnim in samoupravnim oblastvom sodelujejo tudi taki ponudniki, ki so dobili obrtni list šele pred nekaj dnevi, vsled česar seveda tudi še niso plačali nikakih davščin, je novosadska Trgovska zbornica predložila vladi spomenico, v kateri zahteva, naj se pri javnih licitacijah za državna podjetja upoštevajo samo ponudbe tistih trgovcev, katerih obrtni listi so stari najmanj eno leto.

Premija na izvoz vina.

Savez vinogradnikov in sadjarjev je naslovil na poljedelskega ministra prošnjo, v kateri se zavzema za to, da naj ostane izvozna premija za vino še nadalje v veljavi ter naj se z zakonom določi, da se mora vsaka eventualna sprememba objaviti najmanj šest mesecev pred uveljavljenjem v »Službenem listu«.

Zaključek XI. velesejma v Ljubljani.

V ponedeljek je bil zaključni dan ljubljanskega velesejma, ki ga je navzlic težkemu gospodarskemu položaju in tudi neugodnemu vremenu posetilo nad 100.000 obiskovalcev.

Tudi kupčije so bile spričo nekonjunkturne dobe razmeroma zelo ugodne.

Razstavišče je bilo tako močno zasedeno kot še nikoli doslej in so bili oddani vsi prostori. Razstavilo je 816 razstavljalcev, od tega 517 domačih in 299 tujih. Od domačih razstavljalcev jih največ odpade na Dravsko banovino (392) in na Savsko 89. Od inozemcev so bile zastopane sledeče države: U. S. A. 19, Chile 1, Anglija 9, Avstrija 81, Belgija 4, CSR 21, Danska 1, Francija 9, Holandska 3, Italija 5, Madjarska 11, Nemčija 121, Poljska 1, Sirija in Libanon 1, Švedska 8, Švica 4.

Posebno bogata je bila razstava avtomobilov, poljedelskih in drugih strojev.

Znižanje carine na žveplo.

Finančno ministrstvo je znižalo carinsko postavko 197 za uvoz prečiščenega žvepla od 1.50 na 0.75 Din za čas do vključno 31. oktobra t. l.

Slabo stanje sladkorne pese.

Radi suše je poročilo o stanju nasadov sladkorne pese pri nas precej neugodno. Še bolj slaba pa so poročila o stanju na Madžarskem, Čehoslovaškem in v drugih srednjeevropskih državah.

Kdaj se ima plačati nadurno mezdo.

Na željo Centrale industrijskih korporacij je minister za socialno politiko izjavil, da se smatra za nadurno delo s 50% poviška vsako delo nad določenim normalnim urnikom, če ni v podaljšanje delovnega časa pristalo najmanj štiri petine delavstva v tajnem glasovanju, odnosno če se ni delovni čas podaljšal na prošnjo delodajalca, ter v izjemah, ki jih predvideva zakon o zaščiti delavcev.

Delniške družbe v Zagrebu.

Iz poročila informativnega oddelka zagrebške Zbornice TOI posnemamo, da je koncem leta 1929 v Zagrebu obstojalo 569 delniških družb s skupno delniško glavnico 4.496 milijonov dinarjev. Od tega odpade na denarne zavode 30 deln. dr. z delniško glavnico 704.5 milij. Din, na industrijska podjetja 225 družb z deln. glavnico 1062.8 milij. Din in na trgovska podjetja 397 družb z glavnico 2.248.2 milijona Din.

Zgradba javnih skladišč na Sušaku.

Po poročilu »Jugoslov. Lloyd« je zgradba javnih skladišč na Sušaku zagotovljena ter so odobreni načrti, kakor tudi že dobljeni potrebni krediti v višini 16 milijonov Din.

Zaposlitev delavcev v Sloveniji.

Po poročilu OUZD v Ljubljani je znašalo število zavarovanih delavcev koncem maja 96.628 ter je za 5853 delavcev višje kot koncem aprila in za 9925 višje kot koncem marca. Naraščanje pa je samo sezonskega značaja ter je navzlic temu povišanju še vedno za 5116 delavcev manjše kot koncem lanskega maja, ko je bila kriza in nezaposlitev po mnenju socialnih plasti že na višku. Položaj je tedaj letos zopet poslabšan.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov
Ljubljana, Karlovska cesta 4
Prodaja na obroke

NAŠA TRGOVINSKA MORNARICA.

Iz pravkar objavljene statistike o naši trgovski mornarici, ki jo je izdala Zbornica TOI v Splitu, je razvidno, kako velike uspehe in napredek beleži naša trgovinska mornarica v zadnjem desetletju.

Množina tonaže našega trgovskega brodogoja se je v tem desetletju malone potrojila ter je znašala že konec leta 1930 323.600 ton. (Letos se je poleg tega že doslej nabavilo več velikih parnikov, tako da bo letos napredek po tonaži še večji kot pretečena leta.)

Tudi pristaniški promet je navzlic zmanjšanemu obsegu naše zunaje trgovine v konstantnem naraščanju od leta 1923, ko je znašal samo 5,701.000 ton. Lanskoletni promet izkazuje tudi skoraj trojno množino in znaša skoro 15 milijonov ton. V našem izvoznem prometu zavzema morska pot vedno važnejšo pozicijo. Pred tremi leti smo od našega celokupnega izvoza odpravili po morski poti 38·9%, lani pa že 61·3%.

Med posameznimi pristanišči kaže največje napredovanje Sušak, ki pred vojno sploh kot pristanišče ni prihajal

v poštev radi avstro-ogrške favorizacije Reke in Trsta. Promet v štirih naših glavnih lukah kaže sledečo tonažo pristalih ladij (v milijonih ton):

	1926	1929	1930
Split	2·04	2·85	2·74
Dubrovnik	1·26	1·59	1·58
Sušak	0·56	1·05	1·19
Šibenik	0·74	0·90	0·93

Dočim je po številu pristalih ladij Sušak šele na tretjem mestu, zavzema po opravljenem prometu drugo mesto, daleč pred Dubrovnikom. Tozadевна statistika kaže, da odpada na posamezna glavna pristanišča sledeči promet (v milijonih ton):

	1929	1930
Split	1·51	1·08
Sušak	—·63	—·90
Dubrovnik	—·37	—·33
Šibenik	—·23	—·23

Po zastavi ladij ima največji delež prometa Italija (52·9%), Jugoslavija je navzlic naraščanju mornarice še vedno na drugem mestu s 30·5%, sledijo Grčija s 6·2%, Nemčija, Nizozemska, Anglija in Španija.

Po širnem svetu.

Francija — Rusija.

Dasiravno obstoji še vedno veliko nesoglasje med obema državama radi vprašanja carskih dolgov Franciji, kateremu se Sovjeti dosledno izogibajo in kar je bilo tudi glavni vzrok medsebojnega gospodarskega bojkota, se vršijo v Parizu predpogajanja za obnovo gospodarstev, ker ima vsled bojkota francoska industrija škodo, medtem ko se s tem položajem okoriščajajo industriji Anglije, Nemčije in Amerike.

Francija kot upnik.

Tudi po vojni je ostala Francija bančir Evrope ter je posodila po sklepu miru raznim evropskim državam nad 8 milijard frankov, od tega 2.500 milijonov Čehoslovaški, 3.000 milijonov Rumuniji, 1.485 milijonov Poljski, 675 milijonov Jugoslaviji in 400 milijonov Belgiji.

Proračunski deficit v Franciji.

Dasiravno so bili državni dohodki Francije v proračunskem letu 1930/31 za nad milijardo frankov višji kot so bili predvideni, je navzlic temu ob zaključku proračunskega leta nastal deficit 2.143 milijonov frankov, ker je parlament med proračunsko dobo dovolil za nad tri milijarde frankov novih izdatkov, za katere ni poiskal kritja.

Nenormalno naraščanje hranilnih vlog.

Tudi čehoslovaška statistika denarnih zavodov izkazuje v prvem četrtletju naravnost nenormalno povišanje hranilnih vlog ter so naložbe pri članicah sindikata čehoslovaških hranilnic narastle v tej dobi za 523 milijonov na 20.134 milijonov Kč. Ta visoki porast naložb priča, da se tudi tam kapital čimdalje bolj odteguje podjetnosti, kar seveda poostruje krizo.

Avstrijsko-madžarska trgovinska pogodba.

Pogajanja za sklep nove avstrijsko-madžarske trgovinske pogodbe so v vseh glavnih vprašanih zaključena ter je dala Avstrija za uvoz madžarskih poljskih pridelkov in živine znatne ugodnosti. Višina dobav je določena približno na starih množinah. Posebna ugodnost pa je dana za polovico uvoženega blaga v obliki prednostnih carin, premij, tarifnih in kreditnih olajšav.

Slične ugodnosti je priznala Madžarska za uvoz avstrijskih industrijskih izdelkov, vendar se je zavarovala pri nekaterih predmetih s tem, da je s posebnimi odredbami zaščitila koristi lastne industrije na ta način, da cene avstrijskih uvoženih izdelkov ne bodo nižje od domačega blaga.

Tudi pogodba z Italijo je že gotova in bazira pravitako na nekaterih preferenčnih ugodnostih.

Mednarodni agrarni kongres v Pragi.

Dne 8. t. m. je bil v Pragi zaključen petnajsti mednarodni agrarni kongres, na katerem je bilo po številnih delegacijah zastopanih 21 evropskih in 10 izvenevropskih držav. Delegacija Jugoslavije je bila sestavljena iz 37 članov.

Kongres je v obširni resoluciji sprejel celo vrsto sklepov, potrebnih za ublažitev poljedelske krize ter za olajšavo mednarodne trgovine s poljskimi pridelki. Ker pa je najučinkovitejši del resolucije naslovljen na neagrarne države, težko da bi imela ta kaj uspeha.

Ameriški magnati za zvišanje cen.

Koncem maja je konferenca ameriških veleizvoznikov in uvoznikov predložila vladi resolucijo, s katero zahteva, naj deluje na zvišanje cen, ker je po njihovem mnenju samo na ta način doseči blagostanje — seveda zanje.

Avstrija zvišala diskont.

V zvezi s sanacijo »Kreditanstalt« je bila avstrijska državna banka prisiljena povišati diskontno mero od 5 na 6%. Baje je pričakovati zvišanje tudi v Nemčiji.

Madžarska letina.

Po poročilu madžarskega poljedelskega ministrstva je pričakovati letos srednjo letino, kakor kaže stanje posevkov.

Zastoj v avstrijski industriji.

Na anketi dunajske delavske zbornice je bilo ugotovljeno, da je pri 456 industrijskih podjetjih v Avstriji bilo število zaposlenih delavcev tekom leta 1930 reducirano za polovico.

Fuzija v čehoslovaški avtomobilski industriji.

Troje najmočnejših čehoslovaških tvornic avtomobilov: Praga, Aspa in Tatra se je združilo v interesno zvezo ter sklenilo postopoma izvesti popolno fuzijo, ki bo prinesla možnost znižanja režije in cenejše nabave surovin ter povečanja produkcije.

Bolgarija znižala diskont.

Bolgarska državna banka je znižala diskontno mero od 9% na 8,5%, ima pa navzlic temu še vedno najvišji diskont v Evropi.

Kolinska

TVORNICA

ČIKORIJE

Okusna in zdrava
je

☞ KOLINSKA KAVA ☞

Svetovni indeks cen na debelo.

Indeks cen na debelo je v maju padel v Angliji od 69·1 na 68·2 in v Ameriki od 72·3 na 71·6. Indeks Francije je stalen na 82, pravtako Italije na 70·5. Narastel je samo indeks v Nemčiji od 80·8 na 81·4.

V razmerju z lanskim stanjem v maju so nazadovale cene v Francije za 8%, v Ameriki za 17%, v Angliji za 17%, v Nemčiji za 8% in v Italiji za 17%.

Nadaljevanje trgovinskih pogajanj med Nemčijo in Romunijo.

V torek so se v Berlinu obnovila prekinjena pogajanja za sklep trgovinske pogodbe med Nemčijo in Romunijo. Kolikor se zatrjuje iz poučene strani, bo nova trgovinska pogodba temeljila na novem sistemu največjih ugodnosti za uvoz nemških industrijskih izdelkov v Romunijo ter obratno za romunske poljske pridelke in živino.

Deficit francoskih železnic.

Komisija, ki ji je bilo poverjeno delo za sestavo sanacijskega načrta francoskih železnic, ki so lani izkazale 4 milijarde frankov deficita, je predložila vladi načrt, s katerim naj se osebne tarife povišajo za 25%, izvede naj se čimprej elektrifikacija, znižajo osebni izdatki ter naj se predragi dolгови konvertirajo na nižjo obrestno mero.

Amerika proti Sovjetom.

Newyorška trgovska zbornica je soglasno odobrila zahtevo, da se s Sovjeti ne uvedejo trgovinske zveze in prepove uvoz ruskega blaga v Ameriko. Nasprotno pa naj se izda tudi prepoved za izvoz strojev iz Amerike v Rusijo.

Žitni uvozni monopol na Čehoslovaškem.

Poročali smo že o načrtu čehoslovaških agrarcev, da se uvedi na žitni uvoz monopol, ki bo skrbel za to, da bodo žitne cene — dovolj visoke. Vsi socialni sloji so odločno proti temu načrtu, poleg tega pa je zavzelo protivno stališče tudi čehoslovaško trgovstvo, ki se je soglasno izjavilo proti izvedbi načrta.

Zvišanje davkov v Nemčiji.

Da se uravnovesi deficitni proračun Nemčije je parlamentu predložen izreden zakon za povišanje dohodninskega davka od 1 na 6 odstotkov.

Tudi Avstrija je zaključila s Sovjeti pogodbo, po kateri ji bodo dobavljali ti eno šestino letne potrebe bencina in pet odstotkov letne potrebe petroleja po svetovnih cenah.

Španija kupuje ruski petrolej.

Te dni je bila v Španiji zaključena pogodba za dobavo bencina in težkih olj iz Rusije. Dogovor velja za dobo treh in pol let ter se nanaša na 975.000 ton bencina in 190.000 ton težkega olja. Cene so za 13% nižje kot na ameriškem in angleškem tržišču.

NEMČIJA SE OTRESA REPARACIJ.

Nemška vlada je obvestila svoje upnice potom Anglije, da spričo težkega notranje-gospodarskega položaja ne more več vršiti redno svojih reparacijskih obveznosti, kakor to določa Youngov načrt. V zvezi s tem se je v svetovnih političnih krogih načelo vprašanje revizije Youngovega načrta.

Najverjetnejše je, da se bo dovolil Nemčiji za plačilo reparacij primeren moratorij, najbrž za dobo treh let, da si medtem gospodarsko opomore.

Anglija ne spremlja nemških zahtev s simpatijami, ker poudarja, da so angleški državljani težje obdavčeni kot nemški in se navzlic temu ter navzlic

prejemkom iz reparacijskih dajatev križa v Angliji nič manj ne občuti kakor v Nemčiji.

Italija bi bila baje — po nekaterih časopisnih vesteh — pripravljena pristati na revizijo.

Amerika, od katere se v zvezi s tem zahteva, naj črta ali vsaj zmanjša svoje zahteve kot upnica Evrope, pa naglaša, da bi se kriza Evrope, kakor tudi njena plačilazmožnost takoj povečala, kakor hitro bi se omejila v izdatkih za oboroževanje.

Najnovejša poročila iz Amerike pa prinašajo vest o nenadnem preokretu v ameriški zunanji politiki in se polurad-

no javlja, da bi bila ob pogodbenem zmanjšanju oboroževanja Amerika pripravljena pristati ne samo na revizijo reparacij, marveč tudi na znižanje medvojnih zavezniških dolgov, da na ta način gospodarsko podpre evropske države.

Iz krogov angleških finančnikov izhaja končno še predlog, naj bi evropske države umetno poplavile trg z denarjem

(inflacija); na ta način bi dvignile kupno moč in povzročile izboljšanje gospodarskega položaja.

Nemško časopisje sprejema te nasvete precej skeptično ter trdi, da bi tudi od nove reparacijske konference, združene z revizijo Youngovega načrta v korist Nemčije pridobitve ne bile tako velike, da bi se zamogle zadovoljiti najnujnejše potrebe.

Borzna poročila.

DENARSTVO.

Gibanje valute v tekočem tednu.

	Uradni tečaj	
	Din	Prosti tečaj
1 angleški funt	276.20	275.14
1 ameriški dolar	56.75	56.42
1 avstrijski šiling	8.—	7.95
1 belga	7.90	7.88
1 bolgarski lev	—41	—41
1 češkoslovaška krona	1.682	1.67
1 francoski frank	2.22	2.21
1 italijanska lira	2.97	2.96
1 grška drahma	—736	—73
1 nemška marka	13.50	13.42
1 madžarski pengő	9.90	9.85
1 romunski lej	—338	—33
1 španska peseta	5.58	5.42
1 danska krona	15.20	15.12
1 švicarski frank	10.95	10.96
1 hol. goldinar	22.80	22.75
1 turška lira, papir	26.75	26.90
1 zlati frank	10.959	10.96
1 kanadski dolar	56.45	56.42
1 norveška krona	15.21	15.23
1 brazilski milreis	5.20	5.20
1 argentinski pezoz	17.30	17.25
1 švedska krona	15.22	15.20
1 egiptovski funt	283.30	283.30
1 albanski frank	10.85	10.80

Tekom tedna se je peseta ponovno popravila. Težje nazadovanje beleži tudi argentinski pezoz, dočim je švedska krona v naraščanju.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji: Vojna škoda promptna 414.50—415, 7% Blairovo posojilo 80.50—81, 8% Blairovo posojilo 90 do 90.25, 7% investicijsko posojilo 85 do 86.50, tobačne srečke 25 ponudba, 4% agrarne obveznice 49—51, begluške obveznice 65.25—66, Rdeči križ 44 ponudba, posojilo državne hipotekarne banke 81.50 povpraševanje, Seligmanovo posojilo 82—83.

Stanje čvrsto, skoraj neizpremenjeno, dasiravno so zlasti reparacijski papirji na inozemskih borzah beležili v zvezi z zahtevo po reviziji znatno nazadovanje.

Privatni efekti: Ljubljanska kreditna banka 120 povpraševanje, Prva hrvatska štedionica 950—960, Strojne tovarne 80, Trboveljska premogokopna 250 do 258, Kranjska industrijska družba 312, Združene papirnice Vevče 120—125, Narodna banka 6000—7000 ponudba, Kreditni zavod 160—170, Obrtna banka 36—37.

Trboveljska zopet nazadovala. Tudi Narodna banka je nekoliko slabejša. Sicer stanje neizpremenjeno in tendenca čvrsta.

Pridobivajte nove naročnike! Krasne vence

za birmo kakor tudi šopke, vence za neveste, ročne šopke, razno cvetlično listje, nagrobne vence izdeluje in nudi po najnižji konkurenčni ceni

Rado Pregrad

Industrija umetnih cvetlic

Podčetrtek Dravska banovila

Edino domače večje slovensko podjetje te vrste.

Ustanovljeno 1857

Franc Klemenc

tovarna salam in konzerv
Vič pri Ljubljani

Telefon 2785

Zahtevajte cenik!

Tržna poročila.

Žito.

Pšenici so šle sicer cene med tednom neznatno navzdol, vendar se še izdaleka ne bližajo svojim pravim cenam, vsled česar tudi ni nobenih zaključkov. Na ljubljanski borzi notira pšenica franko slovenska postaja, promptna dobava, plačilo v 30 dneh: potiska, zdrava, rešetana, suha, 80 kg težka, z $1\frac{1}{4}$ primesi Din 267·50—270; srbo-branska, zdrava, rešetana, suha, 80 kg težka, z 1% primesi 265—267·50; bačka, Subotica okolica, 79/80, z 2% primesi 262·50—265; bačka, Sombor okolica, 79 kg težka, z $2\frac{1}{4}$ primesi 252·50—255; baranjska, 79 kg težka, z 2% primesi 242·50—245 dinarjev.

Oves je šel znatno navzgor ter notira baranjski: navadna voznina, slov. postaja, plačilo v 30 dneh Din 225 do 230.

Koruza in moka imata neizpremenjene cene.

Vino.

Dalmatinsko vino v okolici Šibenika se plačuje črno po 300 Din, belo pa po 400 Din hl, dočim je v okolici cena od 16—18 Din za alkoholno stopinjo. V ostalih krajih Dalmacije se giba cena belih vin v višini 17—20 Din, črnih pa v višini 16—17 Din za stopinjo. Kupčija počiva. Stanje vinogradov je izredno dobro in le ponekod samo dobro. Poedine pojave peronospore so popolnoma prenehale vsled obrambe in ugodnega vremena.

Banaška vina so v kupčiji popolnoma zastala. Računa se, da je v Vršcu še okoli 600 vagonov neprodanega blaga, a dve tretjini od tega je v trdnih rokah. Cene so neizpremenjene ter se gibajo za bela vina 9—10 stopinj 1·25 do 1·35 Din, 10—11 stopinj 1·45—1·75 Din, 11—12 stopinj 1·75—2·25 Din; rdeča vina (kadarka in otelo) 10—12 stopinj 2—2·25 Din in sortirana vina 11—13 stopinj po 3 do 5 Din za liter.

Živina.

Dočim na naših tržiščih ni beležiti nobenih posebnih dogodkov in stoje cene še vedno pod vplivom padanja, so na Dunaju cene pitanih prašičev šle navzgor za 20, mesnih prašičev pa za 25 do 30 grošev pri kg. žive teže.

Perutnina.

Na osješkem trgu so cene perutnine nizke ter se plačuje za par: piščancev manjših 18—20 Din, večjih 20—30 Din; kokoši manjših 35—40 Din, večjih 40 do 50 Din; par mladih gosk 20—25 Din, pitanih gosi 60—70 Din; par rac 40 do 45 Din, puranov 70—90 Din. Jajca se prodajajo na trgu po 50 par komad.

Ameriško tržišče.

Na ameriških blagovnih borzah notirajo sledeče cene (v oklepajih so cene pred tednom):

Žito na čikaški borzi: pšenica je zopet nekoliko nazadovala (od 59·25) na 58·25 centimov za bušel (27·21 kg); ostala žita notiranje za bušel (25·40 kg): **koruza** je ob nejasni tendenci porastla (od 56·50) na 56·75 cent; tudi **rž** je šla navzgor na 36·50 (od 36) centimov; **oves** se je zopet popravil (od 26·12) na 26·37 centimov.

Bombaž je za spoznanje porastel ter notira v New Yorku 8·45 (pred tednom 8·35) centimov za libro (0·45 kg).

Kava ima še vedno čvrsto ceno ter notira v New Yorku vreča: »Rio« No. 7 6·65 dolarja, »Santos« pa 9·75 dolarja.

Sladkor »Centrifugal« ima ceno 3·25 dolarja vreča.

Med.

Mlada mostarska čebelarska zadruga, katere člani imajo 3128 panjev, je pretečeno leto vnovčila okoli 1200 kvintalov meda. Od lanskega pridelka je ostalo še približno 500 kvintalov trčane in 300 kvintalov netrčane medu. Cena je 12—15 Din za trčani in 9—12 Din za netrčani med.

Zopet znižanje cen za staro železo.

Nemški kartel je ceno za staro železo ponovno znižal tako, da se v Nemčiji plača danes za tono debelega starega železa 20·50 marke, cevi 12·50 in za pločevino 15·50 marke.

Zlato.

Zadnji sklepi za nakup južnoafriškega zlata v Londonu so se glasili na 10¹/₄ pence za unco (2·3 grama je Din 12). Po tej ceni je nakupila zlato Švica. Nad polovica zlata pa je ostala neprodana, ker se je interesentom zdela previsoka.

Lesno tržišče.

Jugoslovensko-romunski lesni sindikat.

Poročali smo že o pogajanjih za ustanovitev lesnega izvoznega kartela med našimi in romunskimi izvozniki. Do osnovanja pa tedaj ni prišlo, ker so bile razlike med obojestranskimi interesi prevelike.

V nadaljnjih pogajanjih pa je končno le prišlo do sporazuma vsaj pri mehkem lesu ter se bo najbrž osnoval izvozni kartel s sedežem v Švici, ki bo reguliral izvozne cene za les, da se v mehkem lesu omeji konkurenca med obema državama. Sporazum se tedaj nanaša samo na mehki les ter je veliko vprašanje, če bo mogel vpricho poljske in ruske konkurence pokazati kake uspehe.

Pri tem kartelu za mehki les je po časopisnih poročilih udeleženi z jugoslovanske strani nad 70 odstotkov, z romunske pa nad 80 odstotkov celokupne produkcije mehkega lesa. V koliko je pri tem udeležena naša mala in srednja lesna trgovina, ki na vsak način sama predstavlja nad polovico produkcije, nam še ni znano, vsled česar se za danes omejujemo samo na to beležko.

Zmanjšanje produkcije drv v državnih gozdovih.

Na vlogo lesnih industrijev je izjavilo ministrstvo za šume in rude, ki je doslej izdelovalo drva v lastni režiji in se udeleževalo tudi javnih licitacij, da se bo proizvodnja drv v državnih gozdovih v lastni režiji znižala na minimum.

Poljska forsira izvoz lesa v Anglijo.

Številni zaključki za dobave poljskega lesa v Anglijo pričajo o tem, da je poljskim lesnim izvoznikom uspelo premagati rusko konkurenco. Seveda je bilo pri tem glavno orožje — nizka cena.

Velika lesna pravda.

Pred sodiščem sarajevske Zbornice TOI se te dni pričena razprava tožbe, ki jo je naperil Radomir Šajković proti »Šipadu«. Šajković je »Šipadu« prodal leta 1928 svoj gozd v Črni gori za 4 in pol milijona dinarjev. Sedaj pa toži »Šipado« radi nadpolovične prikratbe na pravi vrednosti, utemeljujoč tožbo s tem, da se je tedaj nahajal v težkih zadregah in bil takorekoč prisiljen prodati pod ceno. Poleg tega pa tudi prave vrednosti gozda tedaj ni poznal. »Šipad« je plačal za kub. meter lesa 21 dinarjev, prodaja ga pa po 65 dinarjev. V krogih lesnih trgovcev in industrijcev se z zanimanjem pričakuje razsodba.

Dobava.

2000 komadov hrastovih pragov naba-vi do 15. t. m. Direkcija državnega rudnika, Velenje.

Pogajanja pri Zbornici TOI.

Ljubljanska lesna borza.

Lesna borza v Ljubljani počiva. Z izjemo ene eksekutivne prodaje javorovine v skupni množini dveh vagonov je teden minil brez slehernega dogodka.

Cene so neizpremenjene. Novih povpraševanj ni, kar se lesotržcem upravičeno zdj čudno, ker se je privatna trgovina z lesom vendar nekoliko poživela.

ŠE VEDNO PADANJE LESNEGA IZVOZA.

Objavljeni podatki izvoza v aprilu kažejo, da je lesni izvoz tudi letos v stalnem nazadovanju.

V prvih štirih mesecih letos je znašala vrednost lesnega izvoza (milijoni dinarjev) sledeče vsote:

	jan.	febr.	marec	apr.
gradbeni les	61.4	48.8	63.9	64.5
pragovi	10.2	9.7	13.3	12.3
drva	8.0	2.4	2.7	3.1
lesni izdelki	2.5	1.9	3.7	3.1
skupaj	82.1	62.8	83.6	83.0

Dočim je nazadovanje izvoza drv v izvensezonski dobi umljivo, je težko prizadeta naša lesna trgovina s tem, da se niti v aprilu ni povečal izvoz gradbenega lesa.

Kako težko nazadovanje mora letos

beležiti lesna trgovina, dokazuje najzgovorneje vsporeditev letošnjih izvoznih podatkov z lanskimi za dobo prvih štirih mesecev, ki kaže sledeče vrednosti izvoženega lesa (v milijonih dinarjev):

	1930	1931
gradbeni les	457.8	232.3
drva	16.2	11.5
pragovi	56.2	49.8
lesni izdelki	30.5	13.1
skupaj	560.7	306.7

Najobčutnejše je nazadoval izvoz gradbenega lesa ter dosega njegova vrednost letos komaj dobro polovico lanskega, že itak skrajno slabega izvoza. Tudi izvoz drv beleži močno nazadovanje; isotakó so padli lesni izdelki. Edino izvoz pragov je nekako ustaljen.

NOVI PETLETNI GOSPODARSKI NAČRT SOVJETOV.

Dasiravno potek prvega petletnega gospodarskega načrta Rusije ni pokazal zaželjenih uspehov v polni meri, je vendarle v splošnem pomnožil njeno produktivno moč in ustvaril iz še nedavno docela pasivne države gospodarsko-ekspanzivno velesilo, ki vedno resneje in občutneje ogroža svetovno trgovino.

Sovjeti se neglede na delni neuspeh prve petletke bavijo že z načrti za gospodarski program druge petletke, ki stremi za tem, da se tako poljedelska, kakor industrijska produkcija Rusije dvigne tako visoko, da bo nadkrilila sleherno drugo državo. Novi načrt predvideva zlasti visoko povečanje produkcije rudnin in premoga. Posebno povečanje je določeno za baker, katerega produkcija je za leto 1931 določena na 150.000 ton, a naj bi se po petih letih povečala na milijon ton. Predvideno je tudi visoko povečanje strojne in kemične industrije, pri čemer stremijo Sovjeti za popolno osamosvojitve, da bodo lastne potrebe zamogli kriti iz domače produkcije.

Velikopotezen je načrt glede elektri-

fikacije. Energija električnih central naj bi se tekom petih let povečala na 50 milijonov kilovatov. (Amerika, kot najboljše elektrificirana država, razpolaga danes s 35 milij. kv.).

Železniški program je vsled pičlih sredstev neznaten ter se je veliko večja pažnja posvetila rečni in pomorski plovbi. Tudi na vseh drugih gospodarskih področjih so projektirana ogromna razširjevalna in melioracijska dela.

Celotni načrt ima to hibo, da stremi samo za začasnim povečanjem produkcije in se premalo ozira na vzporedno obnovo in zgradbo naprav, ki bi dajale načrtu trajnost. Tudi dejstvo, da je bila že dosedanja petletka napeta močno nad moči in vzdržnost prebivalstva, ter da odgovarjajo doseženi uspehi komaj četrtini predvidevanega, navzlic težkim žrtvam in naporom, priča, da sovjetski računarji pri papirnatih računih niso kalkularili z izžrpanostjo, ki je nastala vsled prenapetega izvrševanja prvega petletnega načrta. Pogled nazaj ne kaže, da bi zamogel drugi načrt izkazati zadovoljivejše rezultate.

Ne pozabite poravnati naročnino!

Vam ustreči

naša želja!

Zadovoljnost odjemalcev

pa dosežete, če jim postrežete z najboljšim med dobrim,

zato jim ponudite

**Dr. Pirčevo
sladno kavo**

Velepražarna »PROJA«

Ljubljana, Aškerčeva ulica 3

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin, Ljubljana

**Zaloga sveže pražene kave,
mletih dišav in rudninske vode**

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!